

**T.C.
KÜTAHYA DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ**

DIGIT RECOGNIZER

**SILA ÇAKMAK
202113171078**

**YÜKSEK DÜZEY PROGRAMLAMA DERSİ
PROJE ÖDEVİ**

**DERS'İN ÖĞRETMENİ
DOÇ.DR HASAN TEMURTAŞ**

KÜTAHYA, 2024

1.1 Projenin Amaç ve Kapsamı

Projenin amacı el yazısı rakamları sınıflandırmayı amaçlamaktadır. Modelde derin öğrenme yöntemi olan Multi-Layer Perceptron, MLP (çok katmanlı bir yapay sinir ağı) bulunmaktadır. Projede MNIST el yazısı veri seti 0'dan 9'a kadar rakamların el yazısıyla yazılmış görüntülerden oluşan bir veri kümesidir. Görseller gri tonlamalı ve 28x28 piksel boyutundadır.

1.2 Projede Kullanılan Model

Projede MLP çok katmanlı yapay sinir ağı model kullanılmıştır. MLP kısaca denetimli öğrenme algoritmalarıyla çalışan bir tür yapay sinir ağıdır. Genellikle sınıflandırma ve regresyon gibi problemleri çözmek için kullanılır. MLP'nin temel bileşenleri: Katmanlar, ağırlıklar ve önyargılar, aktivasyon fonksiyonları, ileri yayılım, geri yayılım ve optimizasyon ve öğrenme oranı MLP modelinin temel bileşenleridir.

Bu projede:

Modelin giriş verisi, 28x28 pikselden oluşan MNIST el yazısı rakamlarıdır. Bu veriler düzleştirilerek 784 boyutlu bir giriş vektörü haline getirilmiştir.

Modelde bir gizli katman bulunmaktadır. Bu katman, giriş verileri ile ReLU (Rectified Linear Unit) aktivasyon fonksiyonu kullanılarak çalışmaktadır. Gizli katman ağırlıkları ve önyargıları şu şekilde başlatılmıştır.

- **w_gizli:** 10x784 boyutunda ağırlık matrisi.
- **b_gizli:** 10x1 boyutunda önyargı vektörü.

Modelde buluna çıkış katmanı ise 10 nörondan oluşmaktadır. Çıkışlar, SoftMax aktivasyon fonksiyonu ile sınıf olasılıklarına dönüştürülmüştür

1.3 Kodlar ve Çıktıları

Kaggleden alınan Digit Recognizer veri setini aldım. Veri setinde bulan ana dosyaları projemin bulunduğu aynı klasöre taşıdım. Veri setinde bulunan dosyalar:train.csv, test.csv, sample_submission.csv

İlk olarak train dosyamı okudum ve Dataframe formatına çevirerek çıktı oluşturdum:

```
[7]: import numpy as np
import pandas as pd
import matplotlib.pyplot as plt
```

veri dosyası: csv formatında

```
[10]: newData=pd.read_csv("train.csv")
```

Excel tablosuna benzer şekilde göstermek için;

```
[12]: newDataDF=pd.DataFrame(newData)
```

```
[13]: newDataDF
```

	label	pixel0	pixel1	pixel2	pixel3	pixel4	pixel5	pixel6	pixel7	pixel8	...	pixel774	pixel775	pixel776	pixel777	pixel778	pixel779	pixel780	pixel781	pi
0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
...
41995	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41996	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41997	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41998	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41999	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0

42000 rows × 785 columns

Giriş katmanı: 784 (28*28 boyutunda pikseller, her piksel bir özellik).

Normalizasyon: Piksel değerleri 0-255 arasında olduğu için değerleri 255 böldüm amacım 0-1 aralığına tüm değerleri çekmek. Bu modelin daha hızlı ve kararlı çalışmasını sağlar.

```
y = newDataDF["label"].values
x = newDataDF.drop('label', axis=1).values / 255.0 # Normalizasyon
m, n = x.shape
```

Daha sonra verileri karıştırdım. Eğitim(train) seti ve geliştirme(dev:develop) setlerini ayırdım.

```
np.random.seed(1)
x, y = x[np.random.choice(x.shape[0], size=x.shape[0], replace=False)], y[np.random.choice(y.shape[0], size=y.shape[0], replace=False)]
```

#Dogrulamak için 1000 satırdaki elemanları sectik ve tranpoze işlemine tabi tutduk

```
x_dev = x[:1000].T
y_dev = y[:1000]
X_train = x[1000:].T
Y_train = y[1000:]
```

Parametreleri_başlat() fonksiyonu ağırlık(w=weight) ve bias (b) rastgele başlatmak amacı ile kullanılan fonksiyondur. Wgizli:Gizli katman için giriş (784) ile çıkış nöronları (10) arasındaki bağlantılar, Bgizli: gizli katman için bias, Wcikis gizli katmandan çıkış katmanına bağlantılar ve bcikis ise çıkış katmanı için bias.

```
def parametreleri_baslat():
    w_gizli = np.random.rand(10, 784) - 0.5
    b_gizli = np.random.rand(10, 1) - 0.5
    w_cikis = np.random.rand(10, 10) - 0.5
    b_cikis = np.random.rand(10, 1) - 0.5
    return w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis
```

Aktivasyon fonksiyonları, kısaca relu aktivasyonu gizli katmanda doğrusal olmayan bir dönüşüm yapmak amacıyla kullanılır. Negatif girişleri sıfıra çeker, pozitif girişleri olduğu gibi bırakır. Softmax aktivasyonu ise çıkış katmanındaki sonuçları olasılık dağılımı olarak normalize etmek amacı taşımaktadır. İleri yayılım verileri girişten çıkışa taşımak ve her adımda aktivasyon fonksiyonlarını uygular. Geri yayılım Hata sinyalini hesaplayarak ağırlıklar (w) ve bias (b) için gradyanları elde eder. Optimizasyon işlemi ise parametreleri güncelleme fonksiyonu ile tamamlanır.

```
def relu_aktivasyonu(z):
    return np.maximum(z, 0)

def softmax_aktivasyonu(z):
    exp_z = np.exp(z - np.max(z))
    return exp_z / np.sum(exp_z, axis=0)

def ileri_yayilim(w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis, x):
    z1 = w_gizli.dot(x) + b_gizli
    a1 = relu_aktivasyonu(z1)
    z2 = w_cikis.dot(a1) + b_cikis
    a2 = softmax_aktivasyonu(z2)
    return z1, a1, z2, a2

def one_hot(y, num_classes):
    one_hot_matrix = np.zeros((num_classes, y.size))
    one_hot_matrix[y, np.arange(y.size)] = 1
    return one_hot_matrix

def relu_turev(z):
    return z > 0

def geri_yayilim(z1, a1, z2, a2, w_cikis, x, y, num_classes):
    one_hot_y = one_hot(y, num_classes)
    dz2 = a2 - one_hot_y
    dw2 = dz2.dot(a1.T) / x.shape[1]
    db2 = np.sum(dz2, axis=1, keepdims=True) / x.shape[1]
    dz1 = w_cikis.T.dot(dz2) * relu_turev(z1)
    dw1 = dz1.dot(x.T) / x.shape[1]
    db1 = np.sum(dz1, axis=1, keepdims=True) / x.shape[1]
    return dw1, db1, dw2, db2

def parametreleri_guncelle(w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis, dw1, db1, dw2, db2, alpha):
    w_gizli -= alpha * dw1
    b_gizli -= alpha * db1
    w_cikis -= alpha * dw2
    b_cikis -= alpha * db2
    return w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis
```

```

def tahmin_yap(x, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis):
    _, _, a2 = ileri_yayilim(w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis, x)
    predictions = np.argmax(a2, axis=0)
    return predictions

def tahminleri_test_et(index, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis):
    current_image = X_train[:, index][:, None]
    predictions = tahmin_yap(current_image, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis)

    label = Y_train[index]

    print("Tahmin: ", predictions)
    print("Etiket: ", label)

    current_image = current_image.reshape((28, 28)) * 255
    plt.gray()
    plt.imshow(current_image, interpolation='nearest')
    plt.show()

w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis = parametreleri_baslat()

# Test etme
tahminleri_test_et(0, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis)
tahminleri_test_et(1, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis)

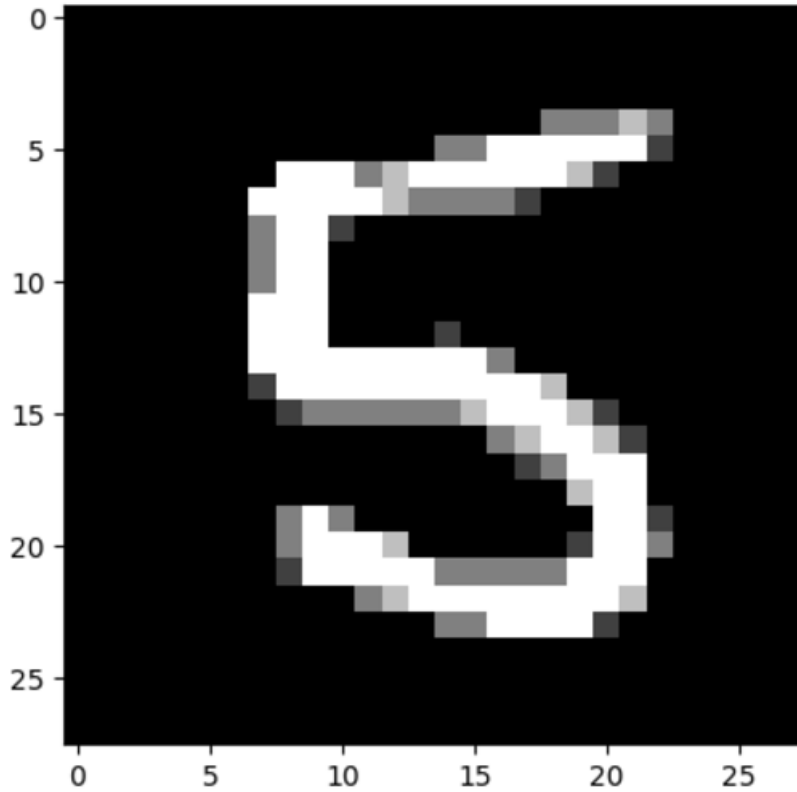
```

Bu aktivasyonlar sonucu oluşan çıktı ekranı:

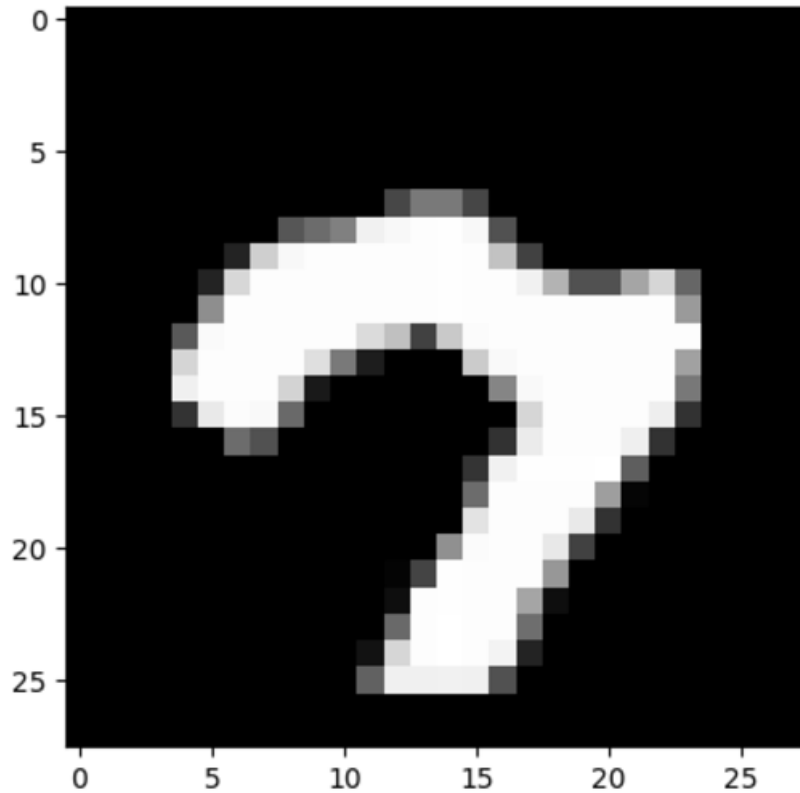
```

Tahmin:  [3]
Etiket:  1

```


Tahmin: [4]
Etiket: 9

Son olarak modeli belirli bir öğrenme oranı ve iterasyon sayısı ile eğitimi ve Her 100 iterasyonda bir doğruluk kontrolü yapılır. Eğitim sırasında her veri örneği için ileri ve geri yayılım gerçekleştirilir.

```
def train_model(X_train, Y_train, X_dev, Y_dev, alpha, num_iterations, num_classes):
    w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis = parametreleri_baslat()
    for i in range(num_iterations):
        for j in range(X_train.shape[1]):
            x = X_train[:, j:j+1]
            y = Y_train[j]

            # İleri propagasyon
            z1, a1, z2, a2 = ileri_yayilim(w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis, x)

            # Geri propagasyon
            dw1, db1, dw2, db2 = geri_yayilim(z1, a1, z2, a2, w_cikis, x, y, num_classes)

            # Parametre güncelleme
            w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis = parametreleri_guncelle(w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis, dw1, db1, dw2, db2, alpha)

        # Her 100 iterasyonda doğruluk kontrolü
        if i % 100 == 0:
            predictions = tahmin_yap(X_dev, w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis)
            accuracy = np.mean(predictions == Y_dev)
            print(f"İterasyon {i}: Geliştirme setindeki doğruluk: {accuracy * 100:.2f}%")

    return w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis
```

```
num_classes = 10
w_gizli, b_gizli, w_cikis, b_cikis = train_model(X_train, Y_train, x_dev, y_dev, alpha=0.1, num_iterations=1000, num_classes=num_classes)
```

Eğitim sonucu doğruluk kontrolü:

Iterasyon 0: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.30%
Iterasyon 100: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.40%
Iterasyon 200: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.40%
Iterasyon 300: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.30%
Iterasyon 400: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.30%
Iterasyon 500: Geliştirme setindeki doğruluk: 12.30%